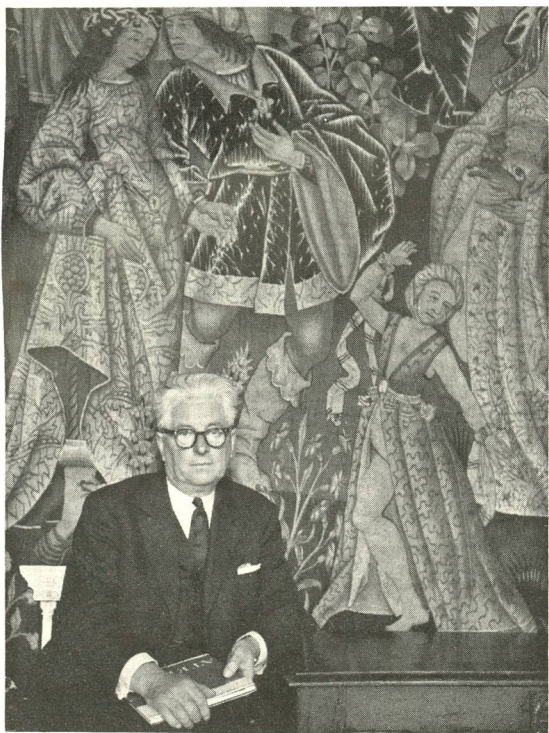

ROELANTS, Maurice, dichter, romancier, essayist, journalist en conservator (Gent 19 december 1895 - Sint-Martens-Lennik 25 april 1966).

Na studie aan de Rijksnormaalschool te Gent, waar hij vriendschap sloot met R. Herreman en K. Le-roux, was hij achtereenvolgens kantoorklerk, onderwijzer en ambtenaar bij het ministerie van Justitie. Sedert 1922 was hij werkzaam in de journalistiek als correspondent van De Telegraaf en na de Tweede Wereldoorlog was hij een tijdlang hoofdredacteur van De Nieuwe Standaard en De Spectator en redacteur van Elseviers Weekblad. Was vervolgens letterkundig adviseur bij het ministerie van Openbaar Onderwijs, adviseur van het departement van culturele zaken en ten slotte conservator van het kasteelmuseum te Gaasbeek. Sedert 1961 was hij werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde.

In de periode tussen de twee wereldoorlogen heeft hij met L. Zielens en G. Walschap een grondige vernieuwing gebracht in de Vlaamse romanliteratuur. Wars van de picturale woordkunst, het anekdotisme en regionalisme van hun onmiddellijke voorgangers, schonken zij opnieuw aandacht aan algemeen-menselijke problemen. Met de roman *Komen en Gaan* (1927) introduceerde hij het genre van de psychologische of analytische roman in onze letteren. Zowel in zijn klassiek opgebouwde verzen als in zijn romans blijkt hij de zoeker te zijn naar het evenwicht tussen droom en werkelijkheid, naar het geluk, dat hem telkens weer ontglipt, wat hem aanspoort tot verder speuren naar redenen om het leven te aanvaarden, zonder de stem van het geweten het zwijgen op te leggen. In een zuivere en gestileerde taal en een heldere, klassieke stijl heeft deze pascaliaanse denker het Vlaamse lezerspubliek geconfronteerd met een christelijk humanisme, geprojecteerd in een alle-

M. Roelants als conservator te Gaasbeek.

daagse burgerlijke wereld. De letterkundige bedrijvigheid in Vlaanderen heeft hij in grote mate helpen stimuleren door zijn medewerking aan de oprichting van nieuwe tijdschriften : met zijn vrienden R. Herreman, K. Leroux en R. Minne stichtte hij 't Fonteintje (1921-'24), waarvan hij de redactie en administratie waarnam; met H. Teirlinck stichtte hij het cultureel weekblad *Vandaag* (1929-'30), waarvan hij redactiesecretaris was; met Menno ter Braak en Edgar du Perron stichtte hij *Forum* (1932-'33), met R. Herreman, M. Gijsen en G. Walschap vormde hij de Vlaamse redactie ervan (1934-'35); hij was medewerker aan *Dietsche Warande* en *Belfort* en van de stichting af redacteur van het *Nieuw Vlaams Tijdschrift*, waaruit hij echter in 1953 om principiële redenen ontslag nam. Doch Roelants heeft niet alleen aan de schrijftafel geijverd voor de verheffing van het algemeen cultuurniveau in Vlaanderen, hij deed het ook als organisator en orator op het forum. Hij heeft vooral baanbrekend werk verricht in twee belangrijke sectoren van het Vlaamse ontvoogdingsproces : de culturele aanwezigheid te Brussel en de culturele relaties met Noord-Nederland. In de jaren 1916-'17 richtte hij te Brussel de eerste zuiver literaire boekhandel op, *De Nieuwe Boekhandel*, en gaf er werk uit van Vlaamse auteurs in de door hem gestichte *Beiaardserie*. Zo werd hij de pionier van de Vlaamse boekhandel en uitgeverij te Brussel. Later gaf hij de stoot tot de serieuitgaven in Vlaanderen door het ontwerp van de *Feniksserie*, die door *Het Kompas* onder Korneel Goossens werd uitgegeven en waarvan hij met M. Gijsen en J. Kuypers de leiding had. Via de *Vereniging van Vlaamse Letterkundigen* gaf hij de directe impuls tot de oprichting van de *Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen* en tot de organisatie van de jaarlijkse boekenbeurzen te Antwerpen. De or-

ganisatorische kracht van Roelants culmineerde evenwel in 1937, toen hem door de Vereniging van Vlaamse Letterkundigen de organisatie van de Hoogdagen der Vlaamse Letteren werd opgedragen, die onder zijn leiding tot een groot succes uitgroeiden. Hij volgde Vermeylen op als voorzitter van de Vereniging van Vlaamse Letterkundigen, doch het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog bezorgde hem een weinig spectaculaire en moeilijke voorzitterspolitiek. Eveneens op verzoek van Vermeylen nam hij in 1942 diens beheerdersfunctie in het Paleis voor Schone Kunsten over en richtte er in alle discretie de Toneeljeugd op. Na de oorlog richtte hij er het Kunst- en Cultuurverbond op. Hij stichtte er een filmclub en organiseerde er voordrachten en grootse herdenkingen, als die van P. Benoit en P.C. Hooft. Tevens was hij voorzitter van de Concert- en Toneelvereniging voor het Volk, een tweetalige dochteronderneming van de Société Philharmonique, opgericht met het doel de duurdere kunstgebeurtenissen binnen het bereik te brengen van de economisch minder bedeeden. Om zijn dynamisme en organisatietalent verzocht J. Kuypers, secretaris-generaal van het ministerie van Openbaar Onderwijs, hem binnen het kader van het Nederlands-Belgisch Cultureel Accoord de Conferenties der Nederlandse Letteren op touw te zetten. Van de Belgische Commissie voor Letterkunde was Roelants voorzitter. Als zwager van Karel van de Woestijne nam hij het initiatief tot de stichting van het Van de Woestijne-genootschap, waarvan hijzelf secretaris was, met het doel de studie van diens werk te bevorderen en de uitgave van de verzamelde werken tot stand te brengen. Als boeiend causeur ten slotte genoot hij zowel in Noord- als in Zuid-Nederland een grote faam. Zijn laatste levensjaren heeft hij vooral gewijd aan de restauratie, verbouwing en herinrichting van het Staatsdomein van Gaasbeek, dat hij tot een levend centrum van Vlaamse cultuur poogde te maken.

Zijn hele leven is Roelants een onvermoeibaar ijveraar geweest voor een Vlaamse aanwezigheidspolitiek te Brussel en voor een nauwer en levendiger cultureel contact met Noord-Nederland.

WERKEN: Poëzie: *De kom der loutering* (1918); *Het verzaken* (1930); *Pygmalion* (1947); *De lof der liefde* (1950); *Vuur en dauw* (1965). - Proza: *De driedubbele verrassing* (1917); *Komen en gaan* (1927); *De jazzspeler* (1928); *Twee helden* (1928); *Het leven dat wij droomden* (1931); *Alles komt terecht* (1937); *Drie romanellipsen* (1943); *Altijd opnieuw* (1943); *Gebed om een goed einde* (1944). - Essays en studies: *Van de vele mogelijkheden om gelukkig te zijn* (1929); *Schrijvers, wat is er van de mens?* (1943; vermeerderde uitgave: I 1956, II 1957); *De weduwe Becker, wat ik hoorde en zag op haar proces* (1943); *Roman van het tijdschrift Forum of Les liaisons dangereuses* (1965).

LITERATUUR: G.H. 's Gravesande, *Sprekende schrijvers* (1935, p. 204-213); - Fr. Closset, *Maurice Roelants* (1946); - L. Sourie, *Mens en kunstenaar* (1956, p. 131-149); - *Van en over Maurice Roelants* (1956, met bijdragen van A. van Duinkerken, M. Gijzen, R. Herreman, K. Leroux, R.F. Lissens, H.A. Lunshof, R. Minne en A. Westerlinck); - A. van der Veen, *Maurice Roelants* (Monografieën over Vlaamse Letterkunde, nr. 17, 1960); - J. de Ceulaer, *Te gast bij Vlaamse auteurs*, I (1962, p. 75-80); - J. de Ceulaer, *M.R.*, in *Toortsen*, 7 (z.j., p. 21-24); - A. van Elslander, *Hulde ter nagedachtenis van wijlen Maurice Roelants*, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1967, p. 654-661).

RAYMOND VERVLIIET